

Podsumowanie wdrażania Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze” na lata 2014 - 2020

INFORMACJE OGÓLNE

Program Operacyjny „Rybactwo i Morze” realizowany w Polsce w latach 2014–2020 był wdrażany w zmiennych warunkach rynkowych i środowiskowych, które w istotny sposób wpływały na sektor rybołówstwa i akwakultury i przetwórstwa.

W dniu 21 października 2014 r. projekt Programu Operacyjnego został przyjęty Radę Ministrów, który został następnie przekazany do Komisji Europejskiej. Zatwierdzenie Programu nastąpiło w dniu 22 października 2015 r.

Na potrzeby wdrażania Programu Operacyjnego "Rybactwo i Morze" powstała ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, która została opublikowana w dniu 30.09.2015 r. Z uwagi na zawarte w niej błędy m.in. w zakresie przepisów umożliwiających wydanie przepisów wykonawczych oraz zmiany w zakresie Instytucji Pośredniczących i realizowanych przez nie zadań, Instytucja Zarządzająca przystąpiła do prac nad nowym brzmieniem ustawy. Prace te zakończyły się opracowaniem ustawy, która została ogłoszona w dniu 9 sierpnia 2016 r. Zmiana ustawy pozwoliła na wydanie rozporządzeń wykonawczych, tym samym umożliwiając ogłoszenie naborów wniosków o dofinansowanie. Problemy legislacyjne spowodowały duże opóźnienia już na starcie wdrażania PO RYBY 2014 – 2020.

Od 2019 r. obowiązuje w Bałtyku całkowity zakaz połowów dorsza w niektórych rejonach oraz bardzo rygorystyczne limity w pozostałych, wynikający z dramatycznego spadku liczebności dorsza spowodowanego nadmiernym połowem i niekorzystnymi zmianami środowiska, takimi jak zanieczyszczenie i ocieplenie wód. Zakaz obejmuje zarówno rybołówstwo komercyjne, jak i rekreacyjne, co w znacznym stopniu wpłynęło na sytuację przedstawicieli tego sektora oraz spowodowało konieczność rewizji przyjętych założeń wdrażania Priorytetu 1.

W tym samym roku miał miejsce przegląd śródkresowy, w ramach którego Komisja Europejska dokonała oceny stopnia realizacji celów pośrednich ram wykonania. W wyniku tego przeglądu uruchomiona została rezerwa wykonania dla Priorytetów 1-5, natomiast w

ramach Priorytetu 6 cała dostępna alokacja, wraz z rezerwą wykonania, zostały przeniesione do pozostałych Priorytetów programu.

W latach 2020–2021 sektor rybołówstwa i akwakultury szczególnie ucierpiał z powodu pandemii COVID-19, co prowadziło do zakłóceń rynku, spadku popytu i cen, zamknięcia lokali gastronomicznych i rynków oraz ograniczeń w dystrybucji produktów rybackich. W odpowiedzi na te trudności wprowadzono elastyczne zasady konkurencyjnego wyboru wykonawców, przedłużono terminy realizacji operacji, zwiększono kwoty pomocy dla organizacji producentów oraz uruchomiono dedykowane rekompensaty.

W 2022 r., po złagodzeniu pandemii, wybuch wojny w Ukrainie 24 lutego spowodował nagłe i poważne zakłócenia w sektorze rybołówstwa, akwakultury i przetwórstwa. Wojna spowodowała m.in. problemy w łańcuchu dostaw, wzrost kosztów operacyjnych i spadek wartości niektórych rynków zbytu. W związku z tym dokonano znacznych zmian legislacyjnych, uproszczono zasady składania wniosków, wyłączając obowiązek biznesplanu dla podmiotów prowadzących już działalność w akwakulturze, w priorytecie 3 rozszerzono kwalifikowalność zakupu sprzętu do kontroli rybołówstwa, a w priorytecie 5 wprowadzono stawki jednostkowe dla rekompensat wojennych dla przedstawicieli sektora rybołówstwa morskiego, rybołówstwa śródlądowego, akwakultury i przetwórstwa.

W 2023 r. IZ przeprowadziła wewnętrzną ocenę przepisów dotyczących procedury zamknięcia PO RYBY 2024-2020, skutkującą opracowaniem planu przygotowań do końcowej fazy realizacji programu. Zgodnie z art. 130 ust. 3 rozporządzenia 1303/2013, wkład z EFMR realizowany poprzez płatności salda końcowego dla każdego priorytetu w ostatnim roku obrachunkowym nie może przekraczać o więcej niż 15 % wkładu z EFMR dla każdego priorytetu. W praktyce oznaczało to, że na koniec realizacji programu możliwe są przesunięcia między poszczególnymi priorytetami lub liniami budżetowymi, które nie przekraczają 15% ich wkładów zawartych w decyzji zatwierdzającej program operacyjny. Przesunięcia te pozwalają na wydatkowanie niewykorzystanych środków bez konieczności zmiany programu.

Przepis ten został zastosowany w praktyce w ramach programu operacyjnego „Rybacko i Morze” w grudniu 2023 r. Do listopada 2023 r. przeprowadzono dodatkowe nabory wniosków o dofinansowanie w ramach rekompensat wojennych jedynie w ramach sektorów rybołówstwa, akwakultury i rybactwa śródlądowego.

IZ przesunęła łącznie 7 215 000 euro do działania 5.3 „Środki dotyczące obrotu (art. 68), dzięki czemu w grudniu 2023 r. przeprowadzono ostatni w ramach PO RYBY 2014 – 2020 nabór wniosków o dofinansowanie w łącznej kwocie 32 828 531 zł. (7,57 mln euro).

Przyjęty sposób umożliwił zakontraktowanie operacji w ramach całej dostępnej alokacji. Dzięki koordynacji prac pomiędzy Ministerstwem Finansów i Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pod koniec listopada 2023 r. przygotowany został arkusz kalkulacyjny przeliczający dostępną alokację na złotówki i uwzględniający:

- przeliczenie na euro zaakceptowanego przez IC wniosku o płatność do KE,

- wyliczenie dostępnej alokacji w euro i przeliczenie jej na złotówki, co umożliwiło określenie kwoty zwiększającej limit ogłoszonego naboru,

- zawarcie umów z Beneficjentami w grudniu 2023 r. na podstawie tego samego miesięcznego kursu do przeliczeń, na podstawie którego określona została ostateczna kwota naboru.

Po roku 2023 upłynął okres kwalifikowalności wydatków, nie mogły być także zawierane nowe umowy o dofinansowanie. ARiMR prowadziła intensywne prace w zakresie rozliczenia złożonych przez Beneficjentów wniosków o płatność oraz za pośrednictwem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi certyfikowała wydatki do Komisji Europejskiej.

Przez cały okres programowania przekazano na rzecz Beneficjentów Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” dofinansowanie na łączną kwotę 2 991 910 385,20 zł (677 617 998,67 euro), co odpowiadało 2 233 659 562 zł (505 693 107,33 euro) finansowania ze środków unijnych. Stanowi to 95,37% dostępnej alokacji programu.

POZIOM CERTYFIKACJI

Wartość certyfikowanych wydatków oraz stopień wykorzystania alokacji

Priorytet	Kwota certyfikowana (EUR)	Poziom wykorzystania alokacji* (%)
Priorytet 1	219 516 509,61	96,28
Priorytet 2	158 895 092,31	90,27
Priorytet 3	26 004 576,74	87,19
Priorytet 4	89 413 439,36	95,36
Priorytet 5	141 502 253,86	100,97
Priorytet 6	261 717,88	100,66

*Wartość alokacji wynikająca z ostatniej zatwierdzonej przez KE wersji programu operacyjnego.

PROBLEMY Z WDRAŻANIEM

Program Operacyjny „Rybacko i Morze” 2014–2020, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, stanowił istotny instrument realizacji Wspólnej Polityki Rybołówstwa w Polsce. Celem programu było wspieranie zrównoważonego rybołówstwa, rozwoju akwakultury, poprawy konkurencyjności sektora oraz wzmacnianie rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów zależnych od rybactwa. W trakcie wdrażania programu zidentyfikowano jednak szereg czynników, które wpłynęły na tempo i efektywność jego realizacji.

Jednym z głównych problemów były opóźnienia w uruchamianiu poszczególnych działań programu, wynikające z długotrwałych procesów legislacyjnych oraz konieczności

dostosowania krajowych przepisów do wymogów prawa unijnego. Skutkowało to późniejszym ogłaszaniem naborów wniosków oraz kumulacją realizacji projektów w końcowej fazie okresu programowania.

Istotnym wyzwaniem okazała się również złożoność procedur administracyjnych oraz wysoki poziom wymogów formalnych stawianych beneficjentom. W szczególności dotyczyło to małych i średnich podmiotów sektora rybackiego i akwakultury, które dysponowały ograniczonym zapleczem organizacyjnym i kadrowym. W efekcie obserwowano wydłużenie procesu oceny wniosków oraz trudności w prawidłowej realizacji projektów.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na realizację programu była ograniczona zdolność finansowa beneficjentów, w tym trudności z zapewnieniem wkładu własnego oraz utrzymaniem płynności finansowej do momentu otrzymania refundacji. Problem ten był szczególnie widoczny w przypadku inwestycji o wysokiej wartości oraz w sektorach charakteryzujących się dużą zmiennością warunków rynkowych.

Na wykonanie programu oddziaływały także czynniki zewnętrzne, niezależne od instytucji wdrażających, takie jak zmiany sytuacji rynkowej, wzrost kosztów prowadzenia działalności, skutki pandemii COVID-19, a także negatywne konsekwencje agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. W szczególności wzrost kosztów energii i paliwa oraz zakłócenia w łańcuchach dostaw istotnie pogorszyły sytuację ekonomiczną podmiotów sektora rybackiego i akwakultury.

W odpowiedzi na zidentyfikowane problemy wdrożono środki naprawcze mające na celu usprawnienie realizacji programu. Obejmowały one m.in. uproszczenie wybranych procedur administracyjnych, doprecyzowanie wytycznych dla beneficjentów oraz wzmocnienie działań informacyjnych i doradczych prowadzonych przez instytucje odpowiedzialne za wdrażanie programu. W celu poprawy sytuacji finansowej beneficjentów zastosowano instrumenty zwiększające płynność finansową, w tym możliwość wypłaty zaliczek oraz wydłużenie terminów realizacji projektów w ramach zawieranych aneksów do umów o dofinansowanie. Mechanizm przyznawania zaliczek umożliwił beneficjentom rozpoczęcie i kontynuację inwestycji bez konieczności ponoszenia pełnych kosztów kwalifikowalnych z własnych środków, przy zachowaniu procedur zabezpieczających prawidłowe wykorzystanie środków. Dodatkowo, w związku z pandemią COVID-19, uruchomiono nadzwyczajne środki wsparcia, mające na celu złagodzenie negatywnych skutków kryzysu dla sektora rybackiego i akwakultury.

Istotnym elementem działań naprawczych było również zastosowanie mechanizmu elastyczności w wysokości 15%, umożliwiającego przesunięcia alokacji finansowej pomiędzy poszczególnymi priorytetami i działaniami Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” 2014–2020. Rozwiązanie to pozwoliło na lepsze dostosowanie struktury finansowania do rzeczywistych potrzeb beneficjentów oraz do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych i rynkowych, przyczyniając się do zwiększenia absorpcji środków oraz poprawy tempa kontraktacji. W ramach mechanizmu elastyczności dokonano przesunięć alokacji finansowej pomiędzy priorytetami Programu na łączną kwotę blisko 11 mln EUR wkładu EFMR, ukierunkowaną na działania o wyższym poziomie absorpcji i większych potrzebach wsparcia.

W trakcie realizacji Programu wprowadzono również zmiany Programu, mające na celu dostosowanie jego zakresu i instrumentów do zmieniających się warunków wdrażania oraz potrzeb sektora. Zmiany te obejmowały m.in. modyfikację wybranych działań i kryteriów wsparcia, realokację środków finansowych pomiędzy priorytetami oraz dostosowanie zapisów Programu do nowych regulacji unijnych i sytuacji nadzwyczajnych.

W ramach tych zmian, w związku z nadzwyczajną sytuacją wywołaną wojną w Ukrainie, uruchomiono rekompensaty w ramach działania 5.3, mające na celu złagodzenie negatywnych skutków ekonomicznych dla podmiotów sektora rybackiego i akwakultury. Wsparcie to było skierowane do beneficjentów dotkniętych wzrostem kosztów prowadzenia działalności oraz zakłóceniami rynkowymi, przyczyniając się do utrzymania ciągłości działalności gospodarczej oraz ograniczenia ryzyka zaprzestania działalności.

W trakcie wdrażania Programu szczególną uwagę poświęcono zapewnieniu zgodności z zasadą n+3, zgodnie z którą środki przyznane w danym roku muszą zostać wykorzystane w ciągu trzech kolejnych lat. Mechanizm ten wymagał bieżącego monitorowania kontraktacji i rozliczeń projektów oraz wsparcia beneficjentów w zakresie planowania płatności i etapowania inwestycji. Zasada n+3 była również brana pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o zastosowaniu mechanizmu elastyczności i przyznawaniu zaliczek, co umożliwiała dostosowanie harmonogramu wydatkowania środków do rzeczywistej absorpcji Programu i zwiększenie efektywności wykorzystania alokacji finansowej.

Pomimo występujących trudności, podjęte działania naprawcze, w tym zmiany Programu, zastosowanie mechanizmu elastyczności finansowej, uruchomienie rekompensat w ramach działania 5.3, przyznawanie zaliczek oraz monitorowanie realizacji zasady n+3, przyczyniły się do poprawy realizacji Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze” 2014–2020 oraz umożliwiły efektywne wykorzystanie dostępnych środków. Doświadczenia zdobyte w trakcie wdrażania programu stanowią istotną podstawę do dalszego doskonalenia systemu wdrażania funduszy unijnych w kolejnych okresach programowania.

PROBLEMY MONITORINGOWE

Sfinalizowana w październiku 2023 r. zmiana programu operacyjnego umożliwiła przesunięcie ponad 12 milionów euro do działania 5.3 i wypłatę odszkodowań dla przedstawicieli sektorów rybołówstwa morskiego, rybołówstwa śródlądowego i akwakultury z tytułu poniesionych strat w związku z wojną na Ukrainie. Zmiana była objęta procedurą uproszczoną, nie zawierała więc pozostałych przesunięć środków w ramach poszczególnych priorytetów. Przesunięcia w ramach 15 % elastyczności nie wymagają zmiany programu, jednak zgodnie z wymogami Ministerstwa Finansów, ich wdrożenie wymagało zmiany arkusza kalkulacyjnego służącego do przeliczania dostępnej alokacji z euro na złotówki.

Taka sytuacja rodziła wiele problemów z przedstawianiem danych finansowych interesariuszom. W celu oddania bieżącej sytuacji wolnych środków w 2023 r. instytucja zarządzająca przedstawiała dane dotyczące wszystkich wymienionych powyżej przesunięć.

Dane zawarte w niniejszym sprawozdaniu odnoszą się do alokacji nie uwzględniającej 15% elastyczności, dlatego zawierają niższe wartości procentowe w ramach priorytetów 1-4 i przekroczenie dostępnej alokacji w ramach priorytetu 5.

RAMY WYKONANIA

W ramach **Priorytetu 1** osiągnięto docelowe wartości większości wskaźników produktu, w szczególności w obszarze tworzenia wartości dodanej, poprawy jakości produktów, zagospodarowania przyłłów oraz rozwoju infrastruktury portowej (porty rybackie, miejsca wyładunku, hangary i przystanie). Wskaźnik produktu dotyczący zawieszenia działalności połowowej został zrealizowany na poziomie **97%** wartości docelowej.

Wskaźnik finansowy dla Priorytetu 1 osiągnął poziom **96%** celu określonego w ostatniej wersji Programu Operacyjnego. Niewykorzystana część alokacji została rozdysponowana w ramach mechanizmu elastyczności, co umożliwiło jej efektywne wykorzystanie w innych priorytetach Programu, zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi oraz celami EFMR.

Osiągnięcie wskaźnika finansowego na poziomie zbliżonym do 100% należy ocenić jako potwierdzenie wysokiej skuteczności wdrażania Priorytetu oraz prawidłowego nadzoru nad wydatkami certyfikowanymi w okresie programowania 2014–2020. Doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji działań w ramach Priorytetu 1 stanowią istotną podstawę do dalszego usprawniania procesów certyfikacji oraz skracania czasu finalizacji wydatków w kolejnych perspektywach finansowych.

Wysoki poziom realizacji wskaźnika produktu dotyczącego zawieszenia działalności połowowej potwierdza skuteczność działania 1.10 oraz znaczące zaangażowanie sektora rybołówstwa morskiego w działania na rzecz zrównoważonego gospodarowania zasobami morskimi.

W ramach **Priorytetu 2** Programu realizowano działania ukierunkowane na rozwój produkcji akwakultury, w szczególności poprzez inwestycje zwiększające efektywność ekonomiczną oraz środowiskową gospodarstw. Docelowa wartość wskaźnika produktu dotyczącego inwestycji produkcyjnych w akwakulturę została osiągnięta. Natomiast wskaźnik finansowy, mierzony poziomem certyfikowanych wydatków, został zrealizowany w **90%**.

Nieosiągnięcie pełnej wartości wskaźnika finansowego było konsekwencją czynników zewnętrznych, które w istotnym stopniu wpłynęły na tempo realizacji inwestycji w ramach działania 2.3, obejmującego ponad 50% alokacji Priorytetu. Kluczowym czynnikiem była pandemia COVID-19, skutkująca m.in. zakłóceniami w łańcuchach dostaw, spadkiem popytu na produkty akwakultury, ograniczeniami sanitarnymi utrudniającymi realizację projektów oraz wzrostem kosztów operacyjnych. W rezultacie część beneficjentów doświadczyła przejściowych problemów z płynnością finansową, co prowadziło do opóźnień lub rezygnacji z realizacji zaplanowanych inwestycji.

Podobnie jak w przypadku Priorytetu 1, niewykorzystane środki finansowe zostały, w końcowej fazie wdrażania Programu (2023 r.), przesunięte w ramach mechanizmu elastyczności do **Priorytetu 5**.

W ramach **Priorytetu 3** osiągnięto cel końcowy wskaźnika produktu dotyczącego liczby projektów związanych z wdrażaniem unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania prawa. Wskaźnik finansowy został zrealizowany na poziomie **87%**, co wskazuje na częściowe ograniczenia w absorpcji środków, przy jednoczesnym zachowaniu zakładanych efektów rzeczowych.

Priorytet 4, realizowany z udziałem rybackich lokalnych grup działania, charakteryzował się pełną realizacją wszystkich docelowych wskaźników produktu. Wskaźnik finansowy został natomiast osiągnięty w ponad **95%**. Ograniczona realizacja celu finansowego była wynikiem negatywnego oddziaływania czynników zewnętrznych, w szczególności pandemii COVID-19 oraz skutków konfliktu zbrojnego w Ukrainie, które znacząco wpłynęły na kondycję finansową beneficjentów, zwłaszcza w sektorach turystyki, gastronomii i usług.

W ramach **Priorytetu 5** wskaźnik 5.1 dotyczący liczby organizacji producentów lub stowarzyszeń organizacji producentów objętych wsparciem planów produkcji i wprowadzania do obrotu został osiągnięty w **92%**, poprzez realizację operacji przez 12 organizacji producentów. Pozostałe wskaźniki produktu (5.2 i 5.3) zostały zrealizowane w pełni, podobnie jak wskaźnik finansowy Priorytetu.

W ramach **Priorytetu 6** osiągnięto cele końcowe zarówno dla wskaźników produktu, jak i wskaźnika finansowego, co potwierdza prawidłową realizację zaplanowanych interwencji.

Podsumowując, należy wskazać, że cele końcowe wskaźników finansowych były określone w odniesieniu do alokacji Planu Finansowego ujętego w ostatniej wersji Programu Operacyjnego. Nie uwzględniały one jednak przesunięć środków dokonanych w ostatnim roku obrachunkowym w ramach mechanizmu elastyczności, który – zgodnie z obowiązującymi przepisami – nie wymagał formalnej zmiany Programu.

INFORMACJA I PROMOCJA

Wykonując zadania w zakresie wdrażania Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) i Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze” (PO RYBY 2014-2020) Instytucja Zarządzająca PO RYBY 2014-2020 (MRiRW) oraz wyznaczone Instytucje Pośredniczące prowadziły bieżące działania informacyjne i promocyjne w szczególności mające na celu informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach finansowania w ramach programu operacyjnego oraz upowszechnianie wśród obywateli roli i osiągnięć EFMR przez działania informacyjne i komunikacyjne (promocyjne) na temat rezultatów PO RYBY 2014-2020 i operacji. Podejmowane działania miały również za zadanie zapewnić reklamę programu operacyjnego przez informowanie beneficjentów o wkładzie Unii Europejskiej oraz ogółu społeczeństwa – o roli odgrywanej przez Unię Europejską w PO RYBY 2014-2020, w tym publikację wykazu operacji realizowanych w ramach Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze”, zamieszczonego na stronie internetowej Instytucji Zarządzającej (<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/po-ryby-2014-2020---wykaz-operacji---30062019>).

Działania informacyjno-promocyjne były realizowane przez IZ oraz IP – ARiMR oraz 16 Samorządów Województw (SW). Ich celem było informowanie potencjalnych beneficjentów, organizacji zawodowych, partnerów gospodarczych i społecznych i innych podmiotów o

możliwościach oferowanych przez program i zasadach uzyskania dostępu do finansowania w ramach programu.

Działania miały również za zadanie zapewnić reklamę programu przez informowanie beneficjentów o wkładzie UE oraz ogółu społeczeństwa – o roli odgrywanej przez UE w PO RYBY 2014-2020.

Miały one charakter ciągły i były prowadzone przez cały okres realizacji Programu, przy wykorzystaniu zróżnicowanych narzędzi komunikacji oraz z dostosowaniem form przekazu do zmieniających się uwarunkowań społecznych i organizacyjnych, w szczególności w okresie pandemii COVID-19.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA INFORMACYJNO - PROMOCYJNE PROWADZONE W RAMACH REALIZACJI PO RYBY 2014-2020

IZ oraz IP wykorzystywały szeroki i zróżnicowany katalog środków komunikacji w celu informowania i promowania wsparcia ze środków EFMR, zasad realizacji Programu oraz prezentacji jego efektów.

Przedstawiciele instytucji uczestniczyli w zewnętrznych wydarzeniach w tym w konferencjach, szkoleniach, spotkaniach, organizowanych przez inne podmioty, m.in. instytucje publiczne, organizacje branżowe, środowiska naukowe oraz partnerów społecznych. Udział ten umożliwiał prezentację zakresu wsparcia oferowanego w ramach PO RYBY, zasad ubiegania się o dofinansowanie oraz przykładów zrealizowanych operacji.

Na poziomie krajowym i regionalnym organizowano własne działania informacyjne i promocyjne, takie jak spotkania, konferencje, szkolenia, warsztaty poświęcone m.in. zasadom ubiegania się o wsparcie, prawidłowej realizacji operacji oraz obowiązkom informacyjno-promocyjnym beneficjentów. Prowadzono np. konkursy i wizyty studyjne, które umożliwiały prezentację dobrych praktyk oraz wymianę doświadczeń m.in.:

- konferencje podsumowujące wdrażanie programu, prezentujące rezultaty wsparcia udzielonego w ramach konkretnych priorytetów.
- konkursy plastyczne i fotograficzne m.in. nt. wdrażania LSR np. „Kraina jezior i ryb – miejsce jak z bajki”, zachęcające młodzież do refleksji nad zmianami dzięki funduszom UE lub konkurs plastyczny „MY i RYBY – jak Europejski Fundusz Morski i Rybacki zmienił otoczenie wokół nas” – promocja efektów PO RYBY wśród dzieci i młodzieży z wystawą nagrodzonych prac.
- Dni Otwarte Funduszy Europejskich – udział IZ i IP – pokazy projektów i konsultacje dla zainteresowanych uczestników.

Organizowane oraz współorganizowane były wydarzenia mające na celu zwiększenie widoczności Programu. Obejmowały one m.in. kampanie promujące efekty przykładowych projektów, stoiska PO RYBY na targach branżowych, wydarzenia plenerowe związane z tematyką rybacką, konferencje branżowe oraz inicjatywy edukacyjne skierowane do społeczności lokalnych. Podczas wydarzeń prezentowano rolę Programu w rozwoju rybactwa, akwakultury oraz obszarów zależnych od rybactwa (np. Święto Pstrąga, Święto

Karpia, Dożynki Rybne) promujących kulturę i tradycję rybacką oraz informacjami o możliwościach wsparcia funduszy.

Przygotowywano i dystrybuowano materiały informacyjno-promocyjne w formie drukowanej i elektronicznej. Obejmowały one broszury informacyjne, publikacje tematyczne, ulotki oraz materiały edukacyjne wykorzystywane podczas spotkań i wydarzeń. Materiały te prezentowały cele PO RYBY 2014–2020, zakres wsparcia, obowiązki beneficjentów oraz przykłady zrealizowanych projektów, przyczyniając się do zwiększenia świadomości społecznej na temat Programu.

W ramach np. działań MRiRW:

- wydanie publikacji takich jak „Rybki, ryby i rybeczki z morza, jeziora, rzeczki” nt. ryb występujących w Polsce oraz zagadnień związanych z funkcjonowaniem sektora rybackiego i wsparciem udzielanym w ramach PO RYBY 2014–2020 oraz cykl materiałów edukacyjnych i promocyjnych o projektach realizowanych w ramach PO RYBY.
- opracowanie i druk publikacji i broszur informacyjnych o możliwościach wsparcia oraz nt. efektów projektów (np. publikacja „Zwiedzaj Polskę. Szlakiem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego” – prezentacja 50 zrealizowanych projektów z filmami i opisami). Materiały były publikowane na kanale MRiRW w serwisie YouTube oraz rozpowszechniane w mediach społecznościowych.

Działania obejmowały również przygotowanie i emisję materiałów medialnych oraz audiowizualnych. Realizowano spoty promocyjne, audycje i materiały informacyjne publikowane w telewizji, radiu oraz Internecie. Działania te służyły prezentacji celów Programu, promowaniu możliwości wsparcia oraz upowszechnianiu informacji o efektach realizowanych operacji.

Uzupełnieniem działań była reklama prasowa i artykuły sponsorowane nt. PO RYBY 2014–2020 publikowane w mediach ogólnopolskich i regionalnych.

Prowadzono bieżącą współpracę ze środkami masowego przekazu w zakresie przekazywania informacji o Programie i rezultatach jego wdrażania, jak również systematyczny monitoring realizowanych działań i bieżące udzielanie informacji beneficjentom i potencjalnym beneficjentom Programu.

INTERNET I MEDIA JAKO KLUCZOWY KANAŁ KOMUNIKACJI

Istotnym elementem działań informacyjno-promocyjnych było prowadzenie i bieżąca aktualizacja stron internetowych poświęconych PO RYBY 2014–2020.

IZ prowadziła dedykowaną stronę Programu, aktualnie dostępną pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/rybactwo-i-morze-2014-2020>, na której publikowano dokumenty programowe, informacje o naborach wniosków, wykazy operacji, przykłady dobrych praktyk oraz materiały dotyczące obowiązków. Wydzielono także specjalną sekcję strony internetowej w celu publikacji informacji na temat operacji innowacyjnych, jak

również dot. zamieszczenia podsumowań dotyczących środków mających na celu zapewnienie zgodności z przepisami WPRyb.

Strony prowadziły także IP, które wydzieliły zakładki nt. PO RYBY 2014–2020, zapewniając dostęp do aktualnych informacji o naborach, zasadach wsparcia oraz realizowanych na poziomie regionalnym operacjach. Prowadzone były m.in. szkolenia online, konkursy wiedzy o PO RYBY 2014–2020 z nagrodami. Prezentowano informacje o zrealizowanych projektach wraz z danymi dotyczącymi wykorzystanych środków i przykładami interesujących operacji.

W latach 2020–2021, w związku z pandemią COVID-19, Internet stał się podstawowym kanałem komunikacji. Zintensyfikowano wykorzystanie stron internetowych, narzędzi komunikacji elektronicznej oraz materiałów audiowizualnych, w tym filmów i prezentacji multimedialnych prezentujących efekty wsparcia EFMR.

REALIZACJA WSPÓLNEJ POLITYKI RYBOŁÓWSTWA

Od początku wdrażania programu stwierdzono 44 poważne naruszenia WPR. W 2024 i 2025 r. stwierdzono następujące naruszenia:

2024

1. wpisanie nieprawdziwych danych do dziennika połowowego (sprawa w toku) ,
2. wpisanie przez kapitana nieprawdziwych danych do dziennika połowowego (sprawa zakończona) ,
3. przekroczenie kwoty połowowej szprota (sprawa w toku) ,
4. stosowanie zakazanych narzędzi połowowych (sprawa zakończona) ,
5. przekroczenie kwoty połowowej szprota i śledzia (sprawa zakończona),
6. przekroczenie kwoty połowowej szprota (sprawa zakończona) ,
7. przekroczenie marginesu tolerancji (sprawa zakończona) ,
8. przekroczenie kwoty połowowej szprota (sprawa zakończona) ,
9. przekroczenie kwoty połowowej szprota (sprawa w toku) ,

2025:

1. wpisanie nieprawdziwych danych do dziennika połowowego (sprawa w toku) ,
2. wpisanie nieprawdziwych danych do dziennika połowowego (sprawa zakończona) ,
3. stosowanie zakazanych narzędzi połowowych, których używanie jest na określonym obszarze zabronione (sprawa w toku),
4. wpisanie nieprawdziwych danych do dziennika połowowego (sprawa zakończona) ,
5. przekroczenie marginesu tolerancji (sprawa zakończona) ,
6. nieprzekazanie uprzedniego powiadomienia PNO (sprawa w toku) ,
7. wpisanie nieprawdziwych danych do dziennika połowowego (sprawa zakończona) ,
8. nieprzekazanie uprzedniego powiadomienia PNO (sprawa w toku),
9. nieprzekazanie uprzedniego powiadomienia PNO (sprawa w toku),
10. nieprzekazanie uprzedniego powiadomienia PNO (sprawa w toku),
11. nieprzekazanie uprzedniego powiadomienia PNO (sprawa w toku),

Od początku wdrażania Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze” na lata 2014 – 2020 Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ośmiokrotnie odmówiło przyznania pomocy ze względu na poważne naruszenia przepisów WPR. Nie miały miejsca poważne naruszenia WPR, które skutkowałyby koniecznością rozwiązania umów z beneficjentami.

Polska stosuje system kar administracyjnych (pieniężnych) za naruszenia przepisów o rybołówstwie morskim.

Kwestie kar za naruszenia przepisów o rybołówstwie uregulowane zostały ustawą z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (Dz.U. z 2014 r. poz. 243), w której w Dziale V zostały zawarte przepisy dotyczące kar pieniężnych za naruszenia przepisów o rybołówstwie morskim. Przedmiotowa ustawa wprost określa wysokość kar za niektóre naruszenia przepisów. Wysokości kar za pozostałe naruszenia przepisów WPR, przepisów ustawy lub aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie zostały określone w postaci przedziałów w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2015 r. w sprawie wysokości kar pieniężnych za naruszenia przepisów o rybołówstwie morskim (Dz. U. z 2015 r. poz. 1661 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości kar pieniężnych za poważne naruszenia przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (Dz. U. z 2015 r. poz. 1455 z późn. zm.). Stosownie do przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (art. 125) kary określone w ww. rozporządzeniu wynoszą, w przypadku:

1) armatora statku rybackiego o długości całkowitej:

a) równej albo większej niż 10m –karze pieniężnej w wysokości nie mniejszej niż 500 zł i nieprzekraczającej pięćdziesięciokrotności przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej za rok poprzedzający, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „wynagrodzeniem”,

b) mniejszej niż 10m –karze pieniężnej w wysokości nie mniejszej niż 500zł i nieprzekraczającej dziesięciokrotności wynagrodzenia;

2) kapitana statku rybackiego o długości całkowitej:

a) równej albo większej niż 10m –karze pieniężnej w wysokości nie mniejszej niż 500zł i nieprzekraczającej dwudziestokrotności wynagrodzenia,

b) mniejszej niż 10m –karze pieniężnej w wysokości nie mniejszej niż 500zł i nieprzekraczającej dziesięciokrotności wynagrodzenia.

Dodatkowo, w ustawie z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim uregulowane zostały kwestie dotyczące kar za poważne naruszenia przepisów WPR. Zgodnie z art. 126 ww. ustawy, kto dopuścił się poważnego naruszenia przepisów WPR, o którym mowa w art. 42 ust. 1 rozporządzenia nr 1005/2008 lub w art. 90 ust. 1 rozporządzenia nr 1224/2009, podlega karze pieniężnej w wysokości pięciokrotności wartości produktów rybołówstwa pozyskanych w wyniku popełnienia poważnego naruszenia, która jest ustalana na podstawie

średniej ceny rynkowej danego gatunku organizmów morskich wynikającej z elektronicznego systemu raportowania połowów na dzień popełnienia naruszenia, a jeżeli w tym systemie brak jest średniej ceny rynkowej na dzień popełnienia naruszenia, bierze się pod uwagę średnią cenę rynkową wynikającą z tego systemu na dzień najbliższy przed dniem, w którym popełniono naruszenie. Ponadto, kto w okresie 5 kolejnych lat dopuścił się co najmniej dwukrotnie poważnego naruszenia przepisów WPR, podlega karze pieniężnej w wysokości nie mniejszej niż ośmiokrotność wartości produktów rybołówstwa pozyskanych w wyniku popełnienia poważnego naruszenia i nieprzekraczającej dwudziestokrotności tej wartości. Szczegółowa wysokość kar pieniężnych za powtarzające się w okresie 5 kolejnych lat poważne naruszenia została określona w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości kar pieniężnych za poważne naruszenia przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (Dz. U. z 2015 r. poz. 1455 z późn. zm.).

W celu prawidłowego wdrożenia do polskiego prawa systemu punktów za poważne naruszenia przepisów WPR, wydane zostało rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie kryteriów, na podstawie których Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego dokonuje oceny wagi stwierdzonego naruszenia przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 2469 z późn. zm.). Przedmiotowe rozporządzenie zastąpiło wcześniej obowiązujące w tym zakresie rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 sierpnia 2015 r. oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r.

Zgodnie z art. 93 ust. 3 Rozporządzenia Rady Nr 1224/2009, w przypadku, gdy Państwo Członkowskie zwróci się do Polski o udzielenie informacji związanych ze środkami podjętymi w sprawie naruszenia przepisów, Polska może udzielić odpowiednich informacji.

Podsumowanie działań mających na celu zapewnienie zgodności z przepisami Wspólnej Polityki Rybołówstwa, o którym mowa w art. 119(1)(d) rozporządzenia 508/2014 zostało zamieszczone na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w zakładce:

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/podsumowanie-dotyczace-srodkow-majacych-na-celu-zapewnienie-zgodnosci-z-przepisami-wpryb-w-tym-przypadku-nieprzestrzegania-przepisow-przez-panstwa-czlonkowskie-lub-beneficjentow-a-takze-dzialan-naprawczych-takich-jak-korekty-finansowe>

STRATEGIA UNII EUROPEJSKIEJ DLA REGIONU MORZA BAŁTYCKIEGO

Zgodnie z założeniami, Program Operacyjny "Rybacktwo i Morze", tak jak cały Europejski Fundusz Morski i Rybacki, pośrednio wspiera realizację Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUERMB). Z racji specyfiki Programu Operacyjnego, w przypadku Polski wsparcie dotyczy Morza Bałtyckiego. Do realizacji SUERMB przyczynia się w szczególności Priorytet 1. Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy, Priorytet 3. Wspieranie wdrażania Wspólnej Polityki Rybołówstwa oraz Priorytet 6. Wspieranie

wdrażania Zintegrowanej Polityki Morskiej. Najwięcej środków w ramach Programu Operacyjnego "Rybnictwo i Morze" wydatkowanych zostało w ramach Priorytetu 1 oraz Priorytetu 3.

Łączna wartość środków wspierających wdrażanie strategii wyniosła 170 244 623,00 euro, w ramach działań:

Artykuł 37 Wspieranie opracowywania i wdrażania środków ochronnych

Artykuł 38 Zmniejszanie oddziaływania rybnictwa na środowisko morskie i dostosowanie połowów w celu ochrony gatunków (+ art. 44 ust. 1 lit. c) Rybnictwo śródlądowe)

Artykuł 39 Innowacje związane z ochroną żywych zasobów morza (+ Art. 44 ust. 1 lit. c) Rybnictwo śródlądowe)

Artykuł 40 ust. 1 lit. a) Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej zbieranie utraconych narzędzi połowowych i innych odpadów morskich

Artykuł 40 ust. 1 lit. b)-g), i) Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej – wkład do lepszego zarządzania lub ochrony, budowa, instalacja lub modernizacja urządzeń stałych lub ruchomych, opracowanie planów ochrony i zarządzania związanych z obszarami sieci Natura 2000 i przestrzennych obszarów chronionych, zarządzanie, odbudowa i monitorowanie morskich obszarów chronionych, w tym obszarów sieci Natura 2000, świadomość ekologiczna, udział w innych działaniach mających na celu zachowanie i zwiększenie różnorodności biologicznej oraz usługi ekosystemowe (+ art. 44 ust. 6 Rybnictwo śródlądowe)

Artykuł 34 Trwałe zaprzestanie działalności połowowej

Artykuł 36 Wsparcie dla systemów przydziału uprawnień do połowów

Artykuł 30 Różnicowanie działalności i nowe formy dochodów (+ art. 44 ust. 4 Rybnictwo śródlądowe)

Artykuł 33 Tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej

Artykuł 40 ust. 1 lit. h) Ochrona i odbudowa biologicznej różnorodności morskiej – systemy rekompensaty szkód wyrządzonych w połowach przez ssaki i ptaki

Artykuł 77 Gromadzenie danych

Artykuł 76 Kontrola i egzekwowanie

Artykuł 80 ust. 1 lit. a) Zintegrowany nadzór morski

Priorytet 1 Promowanie rybnictwa zrównoważonego środowiskowo, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy Wsparcie finansowe w ramach Programu

obejmowało szeroki zakres działań realizowanych w sektorze rybołówstwa morskiego, koncentrując się na ochronie środowiska, poprawie efektywności energetycznej, bezpieczeństwa pracy oraz stabilizacji ekonomicznej armatorów. Istotną część środków przeznaczono na ograniczenie negatywnego wpływu połowów na środowisko, w tym na zakup selektywnych narzędzi połowowych w ramach działania 1.2, z którego skorzystało 239 armatorów, otrzymując łącznie 15 284 913 zł (3 425 957,94 EUR). Dodatkowo w ramach działania 1.4 „Ochrona i odbudowa różnorodności biologicznej” realizowano działania polegające na usuwaniu zalegających narzędzi połowowych z dna morskiego, na które przeznaczono 82 352 496 zł (18 725 176,22 EUR).

W ramach działań inwestycyjnych na statkach rybackich armatorzy uzyskali wsparcie na poprawę efektywności energetycznej oraz ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez modernizację jednostek pływających (działanie 1.15), na co wypłacono 7 901 254 zł (1 736 527,55 EUR). Równolegle realizowano inwestycje poprawiające bezpieczeństwo i warunki pracy na statkach rybackich w ramach działania 1.9 „Zdrowie i bezpieczeństwo”, obejmujące m.in. zakup środków ochrony i wyposażenia nawigacyjnego dla 247 jednostek rybackich, o łącznej wartości 27 078 709 zł (6 058 721,50 EUR).

Znaczące środki skierowano na zwiększenie wartości dodanej produktów rybołówstwa oraz poprawę ich jakości w ramach działania 1.11 „Wartość dodana, jakość produktów i wykorzystywanie niechcianych połowów”. Dofinansowanie w wysokości 97 683 674 zł (21 753 642,95 EUR) umożliwiło realizację inwestycji w obszarze przetwórstwa, obrotu i sprzedaży produktów pochodzących z własnych połowów.

W odpowiedzi na trudną sytuację ekonomiczną sektora, wynikającą m.in. z ograniczeń połowowych na Morzu Bałtyckim, wieloletniego zakazu połowu dorsza oraz skutków pandemii COVID-19, wdrożono system rekompensat z tytułu czasowego zaprzestania działalności połowowej (działanie 1.10). Z tej formy wsparcia skorzystało 796 armatorów, którym wypłacono łącznie 335 476 035 zł (75 757 088,63 EUR).

Program wspierał również dywersyfikację źródeł dochodów poprzez podejmowanie działalności pozarybackiej w ramach działania 1.8 „Różnicowanie działalności i nowe formy dochodów”. Na ten cel wypłacono 39 844 609 zł (8 924 420,87 EUR), finansując przedsięwzięcia m.in. w obszarze turystyki i usług.

Istotnym elementem Programu były także projekty innowacyjne realizowane we współpracy podmiotów rybackich z jednostkami naukowymi. W ramach działań 1.3 oraz 1.13 na innowacje technologiczne i środowiskowe wypłacono łącznie 40 058 416 zł (9 203 032,81 EUR), w tym na projekt PIKE dotyczący odbudowy populacji szczupaka w Zatoce Puckiej.

Wsparciem objęto również infrastrukturę portową i przystani rybackich. W ramach działania 1.12 „Porty i przystanie – infrastruktura i budowa przystani” zrealizowano inwestycje o łącznej wartości 139 400 056,78 zł (32 163 945,19 EUR), obejmujące m.in. modernizację miejsc wyładunku oraz rozbudowę przystani.

Działania Programu uzupełniały operacje z zakresu rozwoju kapitału ludzkiego (działanie 1.16), ukierunkowane na wymianę doświadczeń i upowszechnianie dobrych praktyk w sektorze rybołówstwa morskiego.

Od początku wdrażania Programu w ramach Priorytetu 1 ogłoszono 38 naborów wniosków o dofinansowanie. Złożono łącznie 7 150 wniosków na kwotę 1 841 360 749 zł (431 484 631 EUR). Na podstawie podpisanych i zrealizowanych umów wypłacono dofinansowanie w łącznej wysokości 969 927 501,25 zł (219 516 509,61 EUR) w ramach 5806 umów.

Ramy wykonania

W ramach Priorytetu 1 osiągnięto zakładane wartości większości wskaźników produktu, szczególnie w obszarach zwiększania wartości dodanej produktów rybołówstwa, podnoszenia jakości produktów, zagospodarowania przyłłów oraz rozwoju infrastruktury portowej, w tym portów rybackich, miejsc wyładunku, hangarów i przystani. Wskaźnik dotyczący czasowego zawieszenia działalności połowowej został zrealizowany na poziomie 97% wartości docelowej.

Wskaźnik finansowy Priorytetu 1 osiągnął 96% celu określonego w ostatniej wersji Programu Operacyjnego. Niewykorzystana część alokacji została efektywnie przekierowana w ramach mechanizmu elastyczności na inne priorytety Programu, zgodnie z przepisami unijnymi oraz celami EFMR.

Osiągnięcie wskaźnika finansowego zbliżonego do 100% świadczy o wysokiej skuteczności wdrażania Priorytetu 1 oraz o prawidłowym nadzorze nad wydatkami zatwierdzonymi w okresie programowania 2014–2020. Doświadczenia zdobyte podczas realizacji działań stanowią cenną podstawę do dalszego usprawniania procesów certyfikacji oraz skracania czasu finalizacji wydatków w kolejnych perspektywach finansowych.

Wysoki poziom realizacji wskaźnika produktowego dotyczącego zawieszenia działalności połowowej potwierdza efektywność działania 1.10 oraz zaangażowanie sektora rybołówstwa morskiego w działania na rzecz zrównoważonego gospodarowania zasobami morskimi.

Wskaźniki rezultatu

Oceniając realizację poszczególnych wskaźników rezultatów, które zostały przedstawione przez beneficjentów po realizacji operacji należy mieć na uwadze dość skomplikowany system raportowania wskaźników rezultatu przez beneficjentów. Przy ustanowieniu tych zasad przez Instytucję Zarządzającą nadrzędnym celem było przekazywanie danych, które będą jak najbardziej wiarygodne. Beneficjent w ramach każdej pojedynczej operacji decydował, jaka data będzie odpowiednia do zatwierdzenia ostatecznej wartości wskaźników rezultatu. Nie pozwala to ocenić w pełni efektów wdrażania pomocy, ponieważ ostateczne dane nie zostały jeszcze przekazane w ramach znacznej wielkości operacji.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1

Wskaźnik 1.4.a, dotyczący zmiany poziomu przypadkowych połowów wyrażonej w tonach, zakładał wartość docelową na poziomie -0,75 tony. Do końca 2025 r. odnotowano wartość - 153,98 tony, co oznacza istotne przekroczenie zakładanego efektu i potwierdza skuteczność wdrożonych działań. Wartość ta nie stanowi jednak dobrego punktu odniesienia, ze względu

na zmniejszoną w znacznym stopniu łączną sumę połowów. Bardziej adekwatny jest w tym przypadku wskaźnik 1.4.b, mierzący procentową zmianę poziomu przypadkowych połowów. Przy wartości docelowej -20% osiągnięto wynik -20,58%, co oznacza pełną realizację celu. Duży wpływ na zmniejszenie przypadkowych połowów miała wymiana narzędzi na bardziej selektywne, wydaje się jednak, że zakaz celowanego połowu dorsza, w ramach którego najliczniej występowały przypadkowe połowy mógł wpłynąć w większym stopniu na wartość wskaźnika 1.4.b.

Wskaźnik 1.1.4, odnoszący się do liczby jednostek, które zakupiły określone narzędzia połowowe, również został osiągnięty i przekroczony. Wartość docelowa wynosiła 200 jednostek, natomiast wartość skumulowana osiągnęła poziom 265, co świadczy o wysokim zainteresowaniu beneficjentów wsparciem w tym zakresie. Odmienna sytuacja wystąpiła w przypadku wskaźnika 1.1.5, gdzie przy założonej wartości docelowej 20 jednostek osiągnięto 10 jednostek w ujęciu skumulowanym, co oznacza osiągnięcie celu w 50%. W okresie covid-19, inflacji i braku możliwości połowu dorsza, Beneficjenci w mniejszym stopniu zainteresowani byli zakupem sprzętu zabezpieczającego narzędzia i połowy przed ssakami i ptakami chronionymi.

Wskaźnik 1.1.6, dotyczący odsetka wyłowionych sieci-widm został osiągnięty w 37,3% z planowanych 50% (ponad 298 ton z planowanych 400 ton). Wartość wskaźnika była ustalona na podstawie szacowanej wartości sieci-widm pozostającej w przestrzeni rybackiej. Do wartości wskaźnika nie zalicza się jednak wartości dodanej operacji. Działania komunikacyjne związane z usuwaniem sieci widm przyczyniły się do zwiększenia zaangażowania prywatnych podmiotów w ochronę środowiska morskiego. Już kilka przedsiębiorstw wytwarza swoje produkty z polimeru pozyskanego z sieci rybackich wyławianych z morza oraz przeznaczają część dochodu na poprawę stanu Morza Bałtyckiego. Trwają również akcje dotyczące zbierania sieci – widm z wraków statków, a dodatkowo firmy z sektora technologicznego sfinansowały zakup trzech koszy pływających, zdolnych do wyłowienia do 1400 kg odpadów rocznie każdy, które zainstalowano w portach i przystaniach.

Pomimo postępu, uzyskany wynik pozostaje poniżej zakładanego celu. W przypadku wskaźnika 1.1.7, odnoszącego się do ilości wykorzystanego materiału zarybieniowego, wartość docelowa (7 mln szt.) nie została osiągnięta –wyniosła 4,42 mln szt.

Jednocześnie wskaźnik 1.1.8, dotyczący zmiany odsetka portów i przystani, w których zapewniono możliwość odbioru niechcianych połowów, został znacząco przekroczony. Przy wartości docelowej 9,72% osiągnięto wynik 22,22%.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2

Wskaźnik 1.2.4, dotyczący liczby obszarów Natura 2000 objętych działaniami, został w pełni zrealizowany i wyniósł 17 obszarów. Natomiast wskaźnik 1.2.5, odnoszący się do zmiany powierzchni obszarów o ulepszonym zarządzaniu został osiągnięty w 89%, Przy wartości docelowej 7 361 km² wartość na koniec 2025 r. wyniosła 6578 km².

CEL SZCZEGÓŁOWY 3

Wskaźnik 1.3.1, mierzący zmianę udziału niezrównoważonych flot, nie został osiągnięty. W dalszym ciągu wszystkie segmenty polskiej floty pozostają niezrównoważone.

CEL SZCZEGÓŁOWY 4

W ramach czwartego celu szczegółowego obserwuje się zróżnicowane rezultaty. Wskaźnik 1.1, dotyczący zmiany wartości produkcji, nie został osiągnięty – przy wartości docelowej 1 054 tys. euro osiągnięto jedynie 318 tys. euro do końca 2025 r. Z kolei wskaźnik 1.3, dotyczący zmiany zysku netto, został przekroczony. Wartość docelowa wynosiła 1 287 tys. euro, natomiast wartość skumulowana osiągnęła poziom 1 935 tys. euro. Wskazane wartości wskaźników ekonomicznych nie są jednak miarodajne, ponieważ w początkowej fazie wdrażania Beneficjenci mieli możliwość wyboru wskaźnika do monitorowania, a większość z nich zdecydowała się na raportowanie jedynie wskaźnika dotyczącego zysku netto. Ze względu na sytuację ekonomiczną w Polsce w latach 2022 – 2023 należy do tych wyników podchodzić z rezerwą, gdyż bardzo duży wpływ na nie miała największa od ponad trzydziestu lat inflacja.

Również wskaźnik 1.7, odnoszący się do liczby nowo utworzonych miejsc pracy, nie został zrealizowany (9 etatów wobec planowanych 197). Wskaźnik 1.8, dotyczący utrzymanych miejsc pracy, również został osiągnięty i przekroczony w ujęciu skumulowanym (425,75 etatu wobec planowanych 302). Na uwagę zasługuje zwłaszcza wskaźnik dotyczący utrzymania miejsc pracy, który pokazuje, że pomimo trudności związanych z pandemią COVID-19, rekordową wysokością inflacji w Polsce, a także utrzymującymi się zakazami połowowymi na Bałtyku, większości beneficjentom udało się zachować stan załogi na poziomie sprzed realizacji operacji.

Wskaźniki związane z bezpieczeństwem pracy (1.9.a i 1.9.b) zostały znacząco przekroczone. Zarówno liczba wypadków przy pracy, jak i ich odsetek spadły w stopniu znacznie większym niż zakładano, co należy ocenić bardzo pozytywnie.

CEL SZCZEGÓŁOWY 5

Wskaźnik 1.3, odnoszący się do zmiany zysku netto w ramach piątego celu szczegółowego, nie został osiągnięty. Przy wartości docelowej 933 tys. euro uzyskano jedynie 23 tys. euro na koniec 2025 r. Należy przy tym zauważyć, że wskaźnik ten został źle dobrany do celu tego celu szczegółowego, ponieważ operacje realizowane w ramach działań związanych z art. 26 Art. 41 dotyczy innowacji i efektywności energetycznej, a nie stricte ekonomicznymi rozwiązaniami. W związku z czym, na 313 operacji realizowanych w ramach tego celu, Beneficjenci jedynie 8 z nich wykazali, że miały one wpływ na zwiększenie zysku netto. W ramach pozostałych operacji Beneficjenci wskazali, że realizowane przez nich operacje nie wpływały na zmianę zysku netto.

CEL SZCZEGÓŁOWY 6

Wskaźnik 1.6.1 został w pełni osiągnięty i znacząco przekroczony. Zakładana wartość docelowa wynosiła 14,22%, natomiast na koniec 2025 r. osiągnięto poziom 38,41%, co potwierdza wysoką efektywność projektów związanych z wymianą doświadczeń i podnoszeniem kwalifikacji.

PRIORYTET 2 WSPIERANIE AKWAKULTURY ZRÓWNOWAŻONEJ ŚRODOWISKOWO, INNOWACYJNEJ, ZASOBOOSZCZĘDNEJ, KONKURENCYJNEJ AKWAKULTURY, OPARTEJ NA WIEDZY

Od początku wdrażania Programu ogłoszono 38 naborów wniosków, w których sektor akwakultury złożył 3301 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 1,46 mld zł (336,3 mln EUR). Wnioski obejmowały m.in.:

- Inwestycje produkcyjne (2.3) – 1493 wnioski na 980,4 mln zł (226,1 mln EUR),
- Rekompensaty wodno-środowiskowe (2.2) – 967 wniosków na 221,7 mln zł (51,1 mln EUR),
- Wsparcie w czasie COVID-19 (2.8) – 754 wnioski na 64,3 mln zł (14,8 mln EUR),
- Projekty innowacyjne (2.1) – 27 wniosków na 161 mln zł (37,1 mln EUR),
- Szkolenia (2.6) – 26 wniosków na 13 mln zł (3 mln EUR),
- Usługi doradcze (2.2) – 34 wnioski na 17,4 mln zł (4 mln EUR).

W ramach działania 2.3 podpisano łączną liczbę umów obejmujących różnorodne inwestycje: modernizację gospodarstw (517 umów, 122,5 mln zł), zwiększenie zdolności produkcyjnej obiektów hodowlanych (85 umów, 105,3 mln zł), rozwój działalności uzupełniającej (48 projektów, 33,4 mln zł) oraz projekty zwiększające efektywność energetyczną, m.in. instalacje fotowoltaiczne (178 umów, 24,2 mln zł). 40 gospodarstw otrzymało wsparcie na budowę lub rozbudowę hodowli w systemach zamkniętych (78,1 mln zł).

Projekty innowacyjne w sektorze akwakultury (w tym realizowane przez uczelnie i instytuty badawcze) miały na celu zwiększenie efektywności i konkurencyjności gospodarstw hodowlanych – dofinansowanie wyniosło 65,9 mln zł. Szczególne znaczenie miały innowacje w hodowli ryb w systemach recyrkulacyjnych (RAS), np. wspólny projekt Ośrodka Hodowli

Żeleźno i Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego dotyczący zarządzania wodą i energią w hodowli pstrąga tęczowego (7,95 mln zł) czy projekt Instytutu Rybactwa Śródlądowego i Szkoły Wyższej Gospodarstwa Wiejskiego (2,1 mln zł) dotyczący poprawy jakości biologicznej ryb.

Ogółem podpisano 2549 umów o wartości 753,6 mln zł (173,8 mln EUR). Rok 2023 był ostatnim rokiem rozliczania pięcioletnich zobowiązań w ramach działania 2.5 „Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe” – wsparcie w wysokości 208,4 mln zł objęło 684 gospodarstwa. W kilku przypadkach umowy rozwiązano z powodu śmierci beneficjenta, co spowodowało niewielkie różnice w liczbach w raportach.

Dofinansowano również wieloletnie projekty szkoleniowe dla sektora akwakultury, m.in. „Karpiówkę” organizowaną przez Polskie Towarzystwo Rybackie i „Pstrągówkę” organizowaną przez Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych, umożliwiające producentom zapoznanie się z nowymi technologiami, trendami i innowacjami.

Ramy wykonania

W ramach Priorytetu 2 Programu realizowano działania ukierunkowane na rozwój produkcji akwakultury, w szczególności poprzez inwestycje zwiększające efektywność ekonomiczną oraz środowiskową gospodarstw. Docelowa wartość wskaźnika produktu dotyczącego inwestycji produkcyjnych w akwakulturę została osiągnięta. Natomiast wskaźnik finansowy, mierzony poziomem certyfikowanych wydatków, został zrealizowany w 90%.

Nieosiągnięcie pełnej wartości wskaźnika finansowego było konsekwencją czynników zewnętrznych, które w istotnym stopniu wpłynęły na tempo realizacji inwestycji w ramach działania 2.3, obejmującego ponad 50% alokacji Priorytetu. Kluczowym czynnikiem była pandemia COVID-19, skutkująca m.in. zakłóceniami w łańcuchach dostaw, spadkiem popytu na produkty akwakultury, ograniczeniami sanitarnymi utrudniającymi realizację projektów oraz wzrostem kosztów operacyjnych. W rezultacie część beneficjentów doświadczyła przejściowych problemów z płynnością finansową, co prowadziło do opóźnień lub rezygnacji z realizacji zaplanowanych inwestycji.

Podobnie jak w przypadku Priorytetu 1, niewykorzystane środki finansowe zostały, w końcowej fazie wdrażania Programu (2023 r.), przesunięte w ramach mechanizmu elastyczności do **Priorytetu 5**.

Wskaźniki rezultatu

Najlepsze wyniki odnotowano w obszarze innowacji, zysku netto oraz utrzymania miejsc pracy, które w wielu przypadkach zostały przekroczone. Wskaźniki produkcyjne w sektorze akwakultury (wielkość produkcji, wartość produkcji) osiągnęły od 58% do 81% wartości docelowej, co wskazuje na częściową realizację celów, natomiast wskaźniki związane z zasobooszczędną akwakulturą i ochroną środowiska (2.3.5, 2.3.6, 2.3.7 oraz 2.1 i 2.2 w ramach celu szczegółowego nie zostały osiągnięte lub osiągnęły bardzo niskie wartości wobec planowanych.

Również w ramach Priorytetu 2 nie wszystkie rezultaty zostały zareportowane przez Beneficjentów. W przypadku operacji zakończonych w końcówce wdrażania PO RYBY 2014 – 2020 ostateczne rezultaty realizowanych operacji będą znane w ciągu 5 lat od ich zakończenia. Stanowi to dobrą lekcję na następny okres programowania, żeby zadbać o końcowe dane ze strony Beneficjentów w krótszym okresie po zakończeniu realizacji operacji, najlepiej wraz z wnioskiem o płatność końcową, przy koszcie jakim jest mniejsza rzetelność tych danych.

Realizacja wskaźników jest lepsza w obszarach ekonomicznych i innowacyjnych niż w obszarach środowiskowych i zasobooszczędnej produkcji, co może stanowić podstawę do kierunkowania przyszłych działań, w tym wsparcia finansowego, szkoleń oraz projektów promujących zrównoważoną produkcję i efektywność energetyczną. Warto również rozważyć poprawę systemu monitoringu, aby uzyskać pełniejsze dane w zakresie aktywności środowiskowej i energetycznej.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1

Wskaźnik 2.1.1, dotyczący zmiany odsetka podmiotów wdrażających innowacje, miał wartość docelową równą 25%. W 2023 roku wskaźnik osiągnął dokładnie 25%, co oznacza, że cel został **w pełni zrealizowany**. Ten wynik wskazuje na skuteczność działań wspierających innowacje i transfer wiedzy w sektorze, a także na wysoką gotowość przedsiębiorstw do wdrażania nowych rozwiązań technologicznych. Realizacja tego wskaźnika w pełnym zakresie jest istotna z perspektywy konkurencyjności i modernizacji sektora akwakultury.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2

Wskaźniki związane z produkcją i wartością produkcji akwakultury (2.1 i 2.2) nie zostały w pełni osiągnięte. Dla wskaźnika 2.1 (zmiana wielkości produkcji) wartość docelowa wynosiła 6 600 ton, natomiast w 2023 r. osiągnięto 4 098 ton, co stanowi jedynie około 62% wartości docelowej. Podobnie wskaźnik 2.2 (zmiana wartości produkcji) osiągnął 10 257 tys. euro wobec zakładanych 12 700 tys. euro, co oznacza osiągnięcie około 81% wartości docelowej. Wyniki te wskazują, że pomimo postępu produkcyjnego i ekonomicznego, sektor nie osiągnął pełnej wartości planowanej.

Wskaźnik 2.3, dotyczący zmiany zysku netto, został **przekroczony w ujęciu skumulowanym**, ponieważ wartość skumulowana wyniosła 8 282 tys. euro wobec zakładanych 1 432 tys. euro. W 2023 roku osiągnięto 7 187 tys. euro, co również przewyższało wartość docelową. To wskazuje na wysoki poziom efektywności ekonomicznej sektora i skuteczność wsparcia w zakresie zarządzania przedsiębiorstwami akwakultury.

Wskaźniki dotyczące rynku pracy, czyli 2.8 (liczba utworzonych miejsc pracy) i 2.9 (liczba utrzymanych miejsc pracy), wykazują częściową realizację celów. Wskaźnik 2.8 osiągnął 113,28 etatu wobec zakładanych 161, co oznacza realizację na poziomie 70% wartości docelowej. Z kolei wskaźnik 2.9 został **przekroczony w ujęciu skumulowanym**, osiągając 857,77 etatu wobec zakładanych 460 etatów, co świadczy o dużej stabilności zatrudnienia w sektorze pomimo trudnego okresu na prowadzenie działalności (COVID-19, inflacja).

CEL SZCZEGÓŁOWY 3

Wskaźnik 2.5, dotyczący zmiany wielkości produkcji w systemach recyrkulacji, osiągnął 1 045,15 ton wobec zakładanych 1 800 ton, co oznacza realizację na poziomie około 58%.

Wskaźniki 2.3.5 (zmiana zysku netto) oraz 2.3.7 (redukcja zużycia energii) nie zostały osiągnięte, osiągając wartości 0% w 2023 r., co wskazuje na brak efektu ekonomicznego lub środowiskowego w tych obszarach w badanym roku. W przypadku wskaźnika 2.3.6, zmiany wartości produkcji, osiągnięto 546,35 tys. euro wobec zakładanych 16 500 tys. euro, co stanowi zaledwie około 3,3% wartości docelowej, wskazując na konieczność dalszej interwencji i wsparcia w tym obszarze.

CEL SZCZEGÓŁOWY 4

Wskaźniki produkcyjne i ekonomiczne w tym celu (2.1, 2.2 oraz 2.4.7) nie były monitorowane. Wdrażając działanie polegające na rekompensatach środowiskowych w akwakulturze, Instytucja Zarządzająca uznała, że w ramach tego działania nie będzie wymagać podawania tych danych, ze względu na brak bezpośredniego przełożenia rekompensaty na wskaźniki ekonomiczne oraz ze względu na tzw. Doublecounting wskaźników rezultatu w ramach kilku operacji realizowanych przez tego samego beneficjenta. Wskaźnik 2.7, dotyczący liczby gospodarstw akwakultury świadczących usługi w zakresie ochrony środowiska, w ujęciu skumulowanym osiągnął wartość 910 wobec planowanych 795, co oznacza **przekroczenie zakładanego celu**.

CEL SZCZEGÓŁOWY 5

Wskaźnik 2.5.3, dotyczący liczby przeszkolonych osób, osiągnął 1 598 osób wobec zakładanych 2 400, co stanowi około 67% wartości docelowej. Wartość skumulowana wyniosła 4 215 osób, co świadczy o znaczącym postępie w zakresie podnoszenia kwalifikacji i umiejętności pracowników sektora. Wyniki te pokazują skuteczność programów szkoleniowych, choć wskazują również na potrzebę zwiększenia intensywności działań w kolejnych latach, aby osiągnąć pełne wartości docelowe.

PRIORYTET 3 WSPIERANIE WDRAŻANIA WSPÓLNEJ POLITYKI RYBOŁÓWSTWA

W ramach Priorytetu 3 możliwość uzyskania dofinansowania została uruchomiona jako pierwsza, po przeprowadzeniu naboru wniosków w działaniu 3.1 w sierpniu 2016 r. Od tego czasu, do zakończenia wdrażania programu (31 grudnia 2023 r.), przeprowadzono łącznie 45 naborów wniosków. Uprawnione instytucje – Państwowa Straż Rybacka, Główny Inspektorat Rybołówstwa Morskiego, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Morski Instytut Rybacki – złożyły 74 wnioski o dofinansowanie na łączną kwotę 132 538 309 zł (30 570 478 EUR). W przypadku 68 wniosków spełniających kryteria przyznano dofinansowanie o wartości 126 534 379,30 zł (29 185 649 EUR), obejmujące szeroki zakres działań.

W działaniu 3.1 „Kontrola i egzekwowanie” pierwsze dwie umowy o dofinansowanie (130 249 zł, 30 042 EUR) dotyczyły organizacji seminarium nt. zapobiegania nielegalnym,

nieregulowanym i nieraportowanym połowom na poziomie UE i krajowym. Dodatkowo, w ramach 16 projektów o łącznej wartości 16 317 256 zł (3 763 638 EUR), środki przeznaczone na wynagrodzenia dla pracowników zaangażowanych w wzmocnione kontrole w Okręgowych Inspektoratach Rybołówstwa Morskiego i Głównym Inspektoracie. Kwotą 12 573 533 zł (2 900 134 EUR) dofinansowano 19 projektów związanych z utrzymaniem Systemu Monitorowania Statków i systemu e-logbook w Centrum Monitorowania Rybołówstwa. Natomiast 10 375 962 zł (2 393 256 EUR) przeznaczono na 23 projekty zgłoszone przez Państwową Straż Rybacką i Okręgowe Inspektoraty, dotyczące zakupu środków transportu oraz wyposażenia do kontroli przestrzegania przepisów rybactwa.

Szczególnie istotne były projekty modernizacji i zakupu statków patrolowych, statków powietrznych i śmigłowców w ramach działania 3.1, które otrzymały 47 267 314 zł (10 902 390 EUR). Dzięki temu Główny Inspektorat Rybołówstwa Morskiego mógł zakupić i wyposażyć flotę patrolową na Morzu Bałtyckim. Nowe jednostki o długości 26 m, stacjonujące w Kołobrzegu i Ustce, pozwalają prowadzić rejsy inspekcyjne do pięciu dni i są wyposażone w nowoczesne pontony typu RIB do transportu grup inspekcyjnych na jednostki rybackie.

W działaniu 3.2 „Gromadzenie danych” środki w wysokości 40 546 799,60 zł (9 129 884,10 EUR) pozwoliły Morskiemu Instytutowi Rybackiemu na realizację czterech projektów związanych z gromadzeniem danych biologicznych, ekonomicznych i ekosystemowych w ramach Programu DCF (Data Collection Framework) w latach 2016–2022. Badania obejmowały wszystkie gatunki ryb wymagające szacowania wyładunków, zarówno w rybołówstwie bałtyckim, jak i dalekomorskim. Próby pobierano zarówno na lądzie, jak i na morzu przez obserwatorów naukowych.

Morski Instytut Rybacki realizował cztery badania na pokładzie statku badawczego „Baltica”: dwa badania włókiem dennym (BITS) w I i IV kwartale oraz dwa badania akustyczne i pelagiczne (SPRAS w maju i BIAS we wrześniu/październiku) w ramach wieloletnich programów Baltic International Trawl Surveys i Baltic International Acoustic Surveys.

Wszystkie wydatki beneficjentów zostały rozliczone i certyfikowane w wnioskach o płatność przekazanych Komisji Europejskiej, na łączną kwotę 115 445 141,01 zł (26 004 576,74 EUR).

Ramy wykonania

W ramach **Priorytetu 3** osiągnięto cel końcowy wskaźnika produktu dotyczącego liczby projektów związanych z wdrażaniem unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania prawa. Wskaźnik finansowy został zrealizowany na poziomie **87%**, co wskazuje na częściowe ograniczenia w absorpcji środków, przy jednoczesnym zachowaniu zakładanych efektów rzeczowych.

Wskaźniki rezultatu

Priorytet 3 Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” na lata 2014–2020 był ukierunkowany na wspieranie wdrażania Wspólnej Polityki Rybołówstwa Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem systemu kontroli rybołówstwa oraz systemu gromadzenia

danych niezbędnych do racjonalnego zarządzania zasobami rybnymi. Priorytet ten stanowił istotny element realizacji zobowiązań Polski wynikających z członkostwa w Unii Europejskiej i miał na celu zapewnienie zgodności krajowych działań z przepisami unijnymi w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów morza.

Głównym celem Priorytetu 3 było zwiększenie skuteczności i efektywności działań administracyjnych oraz kontrolnych związanych z rybołówstwem, a także poprawa jakości, kompletności i terminowości danych dotyczących połowów, floty rybackiej oraz stanu zasobów ryb. Działania podejmowane w ramach tego priorytetu miały służyć wzmocnieniu zdolności instytucjonalnych organów odpowiedzialnych za kontrolę rybołówstwa oraz realizację zadań wynikających z Wspólnej Polityki Rybołówstwa, w tym obowiązku wyładunku, monitorowania połowów oraz przeciwdziałania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom.

W ramach Priorytetu 3 wspierane były m.in. inwestycje w nowoczesne narzędzia i technologie kontrolne, takie jak systemy monitorowania statków rybackich, elektroniczne dzienniki połowowe, rozwiązania informatyczne umożliwiające analizę i wymianę danych, a także specjalistyczny sprzęt wykorzystywany przez służby kontrolne. Istotnym elementem było również doposażenie jednostek odpowiedzialnych za nadzór i inspekcje, co przyczyniało się do zwiększenia skuteczności kontroli prowadzonych zarówno na morzu, jak i w portach oraz na etapie wyładunku i pierwszej sprzedaży ryb.

Równolegle realizowane były działania związane z gromadzeniem, przetwarzaniem i udostępnianiem danych naukowych i statystycznych dotyczących rybołówstwa. Dane te stanowiły podstawę do oceny stanu zasobów ryb, określania dopuszczalnych wielkości połowów oraz podejmowania decyzji zarządczych na poziomie krajowym i unijnym. Wsparcie w tym zakresie miało na celu zapewnienie wysokiej jakości danych, ich spójności z wymaganiami UE oraz dostosowanie systemów krajowych do zmieniających się przepisów i standardów.

Priorytet 3 przyczyniał się również do poprawy przejrzystości i wiarygodności sektora rybackiego, zwiększając zaufanie do systemu zarządzania rybołówstwem oraz wzmacniając ochronę zasobów morskich. Poprzez rozwój systemów kontroli i zbierania danych możliwe było lepsze egzekwowanie przepisów, ograniczanie nieprawidłowości oraz zapewnienie równych warunków prowadzenia działalności dla wszystkich podmiotów sektora.

Realizacja Priorytetu 3 miała charakter horyzontalny i wspierający pozostałe obszary Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze”, gdyż skuteczny system kontroli i rzetelne dane stanowią fundament zrównoważonego rozwoju rybołówstwa. Dzięki działaniom podejmowanym w ramach tego priorytetu możliwe było nie tylko wypełnianie zobowiązań wynikających z prawa unijnego, lecz także długofalowe wzmacnianie zarządzania sektorem rybackim w Polsce, z poszanowaniem zasad ochrony środowiska morskiego oraz racjonalnego gospodarowania zasobami.

W tym kontekście, nie sposób zapewnić analogicznego podejścia do wskaźników rezultatu do stosowanego w innych priorytetach.

Za duży sukces należy uznać zapewnienie najwyższego poziomu jakości przekazywanych danych rybackich przez Morski Instytut Rybacki i spełnienie wszystkich norm wynikających z WPR odnośnie do obowiązków związanych z kontrolą wyładunków. Niemniej jednak niepokoi coraz większa liczba stwierdzonych poważnych naruszeń, których od początku wdrażania programu było 44, z czego aż 20 w latach 2024 i 2025. W tym kontekście, wskazane będzie przeprowadzenie szczegółowej analizy, jakie są powody tak dużego wzrostu stwierdzonych poważnych naruszeń WPR.

PRIORYTET 4 ZATRUDNIENIE I SPÓJNOŚĆ TERYTORIALNA NA OBSZARACH RYBACKICH

Od początku realizacji Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze” w ramach Priorytetu 4, 35 Rybackich Lokalnych Grup Działania (RLGD) przeprowadziło łącznie 913 naborów wniosków o dofinansowanie operacji wynikających z lokalnych strategii rozwoju. Złożono w sumie 4896 wniosków na kwotę 659 579 653 zł (152 134 621 EUR). Wśród nich: 5 wniosków na 99 811 zł (23 022 EUR) dotyczyło przygotowania lokalnych strategii w ramach działania 4.1 „Wsparcie przygotowawcze”; 4551 wniosków na 590 925 750 zł (136 299 331 EUR) dotyczyło działań inwestycyjnych; a 208 wniosków na 54 049 077 zł (12 466 631 EUR) obejmowało bieżące funkcjonowanie Lokalnych Grup Działania.

Wnioskodawcy ubiegali się o wsparcie operacji mających na celu podnoszenie wartości produkcji, rozwój działalności gospodarczej, tworzenie i wyposażenie infrastruktury turystycznej oraz promowanie dziedzictwa społeczno-kulturowego. Wnioski dotyczące bieżącego funkcjonowania RLGD obejmowały m.in. koszty usług informatycznych, obsługi prawnej, szkoleń, promocji oraz zatrudnienia pracowników biur i współpracowników. Finansowanie działań inwestycyjnych i kosztów funkcjonowania RLGD udzielano w ramach działania 4.2 „Realizacja lokalnych strategii rozwoju”. Natomiast w ramach działania 4.3 „Działania z zakresu współpracy” złożono 132 wnioski o łącznej wartości 14 505 013 zł (3 345 638 EUR), dotyczące współpracy między grupami i innymi lokalnymi partnerami realizującymi Lokalne Strategie Rozwoju.

W 2023 r. zakończono ocenę wszystkich wniosków w ramach Priorytetu 4. Od początku Programu podpisano 3211 umów, z czego najwięcej – 3094 – dotyczyło działania 4.2 na kwotę 400 210 870 zł (92 310 199 EUR). Operacje obejmowały m.in.: promocję rybackiego dziedzictwa kulturowego (1336 umów na 142 642 527 zł, 32 901 055 EUR), różnicowanie działalności gospodarczej i dywersyfikację zatrudnienia (885 umów na 126 752 777 zł, 29 236 022 EUR), działania proekologiczne, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (286 umów na 32 171 106 zł, 7 420 391 EUR), rozwój działalności gospodarczej na obszarach rybackich i akwakultury (384 umowy na 49 569 801 zł, 11 433 468 EUR), a także finansowanie kosztów bieżącego funkcjonowania RLGD (203 umowy na 12 675 777 zł, 2 923 717 EUR). W przypadku działania 4.3 podpisano 112 umów na łączną kwotę 11 773 819 zł (2 715 677 EUR).

Szczególną uwagę zwraca projekt budowy Centrum Edukacji Morskiej i Rybackiej w Darłowie, którego celem jest popularyzacja wiedzy o dziedzictwie rybackim Morza Bałtyckiego wśród

dzieci, młodzieży, turystów i lokalnych mieszkańców. Darłowska Lokalna Grupa Rybacka otrzymała na jego realizację 2 140 000 zł (493 599 EUR).

Zakończone projekty znacząco przyczyniły się do rozwoju społeczności rybackich, m.in. poprzez powstanie nowych ośrodków turystycznych i gastronomicznych wraz z infrastrukturą, inwestycje w farmy fotowoltaiczne dla ochrony środowiska, a także wprowadzenie innowacji w działalności lokalnych przedsiębiorstw. Od początku Programu certyfikowano i rozliczano wydatki dla 3174 projektów na łączną kwotę 396 867 625 zł (89 413 439 EUR), uwzględniając wszelkie pomniejszenia wydatków w raportach przekazywanych Komisji Europejskiej.

Niestety, w 2023 r. wdrażanie Programu odczuło negatywne skutki wcześniejszych kryzysów, takich jak pandemia COVID-19, nasilona przez działania wojenne na Ukrainie. Przedsiębiorstwa działające w sektorach turystycznym, gastronomicznym i usługowym miały poważne problemy z płynnością finansową, co wpłynęło na realizację operacji w ramach RLGD. Dodatkowo, 31 grudnia 2023 r. był ostatnim dniem kwalifikowalności wydatków, co uniemożliwiło przedłużenie terminów realizacji projektów i skutkowało rezygnacją z części umów o dofinansowanie.

Ramy wykonania

Priorytet 4, realizowany z udziałem rybackich lokalnych grup działania, charakteryzował się pełną realizacją wszystkich docelowych wskaźników produktu. Wskaźnik finansowy został natomiast osiągnięty w ponad **95%**. Ograniczona realizacja celu finansowego była wynikiem negatywnego oddziaływania czynników zewnętrznych, w szczególności pandemii COVID-19 oraz skutków konfliktu zbrojnego w Ukrainie, które znacząco wpłynęły na kondycję finansową beneficjentów, zwłaszcza w sektorach turystyki, gastronomii i usług.

Wskaźniki rezultatu

Priorytet 4 ukierunkowany jest na wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa, w szczególności poprzez promowanie wzrostu gospodarczego, włączenia społecznego oraz tworzenia i utrzymania miejsc pracy. Interwencje realizowane w ramach Priorytetu 4 miały charakter terytorialny i były skoncentrowane na wzmacnianiu lokalnych społeczności obszarów przybrzeżnych i śródlądowych, których funkcjonowanie jest bezpośrednio lub pośrednio powiązane z rybactwem. Działania te przyczyniały się do zwiększenia odporności społeczno-gospodarczej tych obszarów, w tym poprzez dywersyfikację lokalnych form aktywności gospodarczej oraz poprawę warunków zatrudnienia.

Postęp realizacji Priorytetu 4 monitorowany był przy użyciu trzech wskaźników rezultatu: liczby utworzonych miejsc pracy, liczby utrzymanych miejsc pracy oraz liczby utworzonych przedsiębiorstw.

Analiza wskaźników rezultatu wskazuje na bardzo wysoki poziom realizacji **Priorytetu 4** w zakresie rozwoju obszarów zależnych od rybactwa. Wszystkie analizowane wskaźniki znacząco przekroczyły wartości docelowe, co potwierdza skuteczność podejścia

terytorialnego oraz adekwatność zastosowanych instrumentów wsparcia. Interwencje realizowane w ramach Priorytetu 4 przyczyniły się do poprawy sytuacji na lokalnych rynkach pracy, wzmocnienia przedsiębiorczości oraz zwiększenia odporności społeczno-gospodarczej obszarów zależnych od rybactwa.

Bardzo duży wpływ na spełnienie wskaźników rezultatu Priorytetu 4 miały wymogi legislacyjne (wymóg utworzenia lub utrzymania miejsca pracy dla przedsiębiorców), jak i wysoki stopień zaangażowania w utrzymanie i utworzenie miejsc pracy na poziomie rybackich lokalnych grup działania, które w znacznej większości położyły duży nacisk w tym zakresie w kryteriach wyboru operacji zatwierdzonych w realizowanych przez siebie strategiach rozwoju lokalnego.

LICZBA UTWORZONYCH MIEJSC PRACY (WSKAŹNIK 4.1)

Wskaźnik 4.1, wyrażony w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (FTE), obrazuje efekty interwencji w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy na obszarach zależnych od rybactwa. Wartość docelowa wskaźnika na 2023 rok została określona na poziomie 198 FTE. Wartość skumulowana osiągnęła 1 161,49 FTE, co oznacza znaczące przekroczenie założonego celu. W samym 2023 roku utworzono 241,89 FTE.

Uzyskane wyniki potwierdzają wysoką skuteczność działań ukierunkowanych na aktywizację gospodarczą lokalnych społeczności oraz tworzenie nowych możliwości zatrudnienia na obszarach zależnych od rybactwa. Tworzenie miejsc pracy było efektem kompleksowych interwencji wspierających rozwój lokalny, realizowanych w ramach Priorytetu 4, a nie rozwoju pojedynczych sektorów gospodarki. Przekroczenie wartości docelowej wskazuje na istotne zapotrzebowanie na tego typu wsparcie oraz na dużą zdolność absorpcyjną obszarów objętych interwencją.

LICZBA UTRZYMANYCH MIEJSC PRACY (WSKAŹNIK 4.2)

Wskaźnik 4.2 dotyczy liczby utrzymanych miejsc pracy na obszarach zależnych od rybactwa i również mierzony jest w FTE. Wartość docelowa na 2023 rok wynosiła 198 FTE. Wartość skumulowana osiągnęła poziom 885,81 FTE, natomiast w samym 2023 roku utrzymano 152,71 FTE.

Osiągnięte rezultaty wskazują, że interwencje realizowane w ramach Priorytetu 4 przyczyniły się nie tylko do tworzenia nowych miejsc pracy, ale także do stabilizacji zatrudnienia na obszarach szczególnie narażonych na wahania koniunkturalne i demograficzne. Utrzymanie miejsc pracy miało kluczowe znaczenie dla zachowania ciągłości funkcjonowania lokalnych społeczności oraz ograniczania negatywnych skutków odpływu ludności i dezaktywizacji zawodowej. Wsparcie w tym zakresie sprzyjało wzmacnianiu spójności społecznej oraz poprawie bezpieczeństwa ekonomicznego mieszkańców obszarów zależnych od rybactwa.

UTWORZONE PRZEDSIĘBIORSTWA (WSKAŹNIK 4.3)

Wskaźnik 4.3 odnosi się do liczby utworzonych przedsiębiorstw na obszarach zależnych od rybactwa. Wartość docelowa wskaźnika na 2023 rok wynosiła 50 przedsiębiorstw. Wartość

skumulowana osiągnęła 82 przedsiębiorstwa, natomiast w 2023 roku utworzono 10 nowych podmiotów gospodarczych.

Rezultaty te potwierdzają, że wsparcie udzielane w ramach Priorytetu 4 skutecznie stymulowało lokalną przedsiębiorczość jako element rozwoju terytorialnego obszarów zależnych od rybactwa. Nowo powstałe przedsiębiorstwa przyczyniają się do poszerzenia lokalnej bazy ekonomicznej, tworzenia miejsc pracy oraz wzmacniania samowystarczalności gospodarczej społeczności lokalnych. Działania te miały charakter komplementarny wobec interwencji ukierunkowanych na rynek pracy i wspierały długofalową stabilność społeczno-gospodarczą obszarów objętych wsparciem.

PRIORYTET 5 WSPIERANIE OBROTU I PRZETWARZANIA

W ramach Priorytetu 5 w ostatnich latach wdrażania Programu główna część pomocy finansowej była skierowana na rekompensaty dla podmiotów sektora rybackiego dotkniętych skutkami agresji Rosji na Ukrainę. Zgodnie z treścią rozporządzenia 2022/1278 dokonano niezbędnych przesunięć środków finansowych do działania 5.3 „Środki dotyczące obrotu”, w ramach którego przyznawano rekompensaty na łączną kwotę 12 189 508 EUR (52 847 612 zł) wkładu EFMR. Przesunięte środki pochodziły z niewykorzystanej alokacji w ramach niektórych działań Priorytetów I, II i V i zostały możliwe dzięki zmianie Programu Operacyjnego. Skorzystano również z mechanizmu elastyczności przewidzianego w art. 130 ust. 3 Rozporządzenia o przepisach wspólnych, umożliwiającego zmianę wysokości alokacji do 15% dla danego Priorytetu. Dzięki podjętym działaniom wykorzystano wszystkie dostępne środki z innych działań Programu w terminie pozwalającym na ogłoszenie naborów i ocenę wniosków przed 31 grudnia 2023 r., tj. końcem okresu kwalifikowalności wydatków w Programie. W efekcie uruchomiono nabory wniosków o dofinansowanie w zakresie rekompensat wojennych, obejmujące podmioty sektora akwakultury, armatorów statków rybackich, rybołówstwo śródlądowe oraz przedsiębiorstwa przetwórstwa ryb. Z mechanizmu interwencyjnego skorzystało 1541 beneficjentów, którzy otrzymali łącznie 2913 rekompensat o wartości 282 635 695 zł (64 246 683 EUR). Wszystkie wypłacone środki zostały certyfikowane we wnioskach o płatność przekazanych Komisji Europejskiej.

W pozostałych działaniach Priorytetu finansowano wnioski Organizacji Producentów w ramach działania 5.1 „Plany produkcji i obrotu” dotyczące przygotowania i wdrażania planów produkcji. Organizacje otrzymały środki na koszty administracyjne, szkolenia, wdrażanie i promocję planów, certyfikację, analizę rynku oraz planowanie i zarządzanie działalnością OP. Od początku Programu wsparciem objęto 13 Organizacji Producentów, z którymi podpisano łącznie 56 umów na kwotę 67 106 626 zł (15 893 766,43 EUR). Z dopłat do składowania w ramach działania 5.2 skorzystały 2 Organizacje Producentów, które otrzymały środki w wysokości 185 755,13 zł (40 666,21 EUR).

W ramach działania 5.3 „Środki dotyczące obrotu” oprócz rekompensat wojennych finansowano również kampanie promocyjne popularyzujące spożycie ryb, organizację konferencji i warsztatów dla przedstawicieli sektora rybackiego, certyfikację produktów

rybnych oraz badania rynku. Jednym z największych projektów była kampania promocyjna karpia w latach 2020–2022, realizowana w kraju i zagranicą, w tym na tradycyjnych rynkach konsumpcji karpia w Europie Środkowo-Wschodniej, dofinansowana kwotą 5 686 700 zł (1 233 827,79 EUR). Finansowano również koszty utworzenia dwóch nowych Organizacji Producentów: Polski Karp oraz Stowarzyszenia Producentów Ryb Łososiowatych. Łącznie na realizację operacji w ramach działań 5.1–5.3 pomoc finansową otrzymało 13 beneficjentów na kwotę 98 452 013 zł (18 428 870 EUR).

Działanie 5.4 „Przetwarzanie produktów rybołówstwa i akwakultury” umożliwiło 63 zakładom przetwórstwa ryb modernizację procesów produkcji poprzez zakup maszyn i urządzeń, remont i rozbudowę hal zakładowych oraz zakup specjalistycznych środków transportu, przy czym pomoc finansowa wyniosła 115 450 427 zł (23 015 498 EUR). Natomiast 112 przedsiębiorstw przetwórstwa otrzymało 97 313 482 zł (21 583 598 EUR) na rekompensatę strat związanych z pandemią COVID-19. Wśród przykładów zrealizowanych operacji warto wyróżnić projekt wdrożenia i udoskonalenia procesów technologicznych oraz systemu zarządzania produkcją, obejmujący zakup linii do przygotowania, pakowania i konfekcjonowania ryb, urządzeń do kontroli jakości, wag stanowiskowych i dynamicznych z detektorem metali oraz systemu zarządzania procesem produkcji, dofinansowany kwotą 3 000 000 zł (682 593,56 EUR).

Łącznie, w ramach Priorytetu 5 przez cały okres wdrażania Programu, ogłoszono 36 naborów, w których złożono 3559 wniosków o dofinansowanie na kwotę 1 065 419 779,85 zł (249 658 999,37 EUR). Beneficjenci, którzy spełnili warunki otrzymania wsparcia i podpisali umowy o dofinansowanie, zrealizowali 3231 operacji rozliczonych w wysokości 610 157 655,93 zł (141 502 253,91 EUR). W przypadku jednej operacji dotyczącej rekompensat wojennych, mimo rozwiązania umowy, środki pozostają certyfikowane z powodu braku możliwości odzyskania zobowiązań od spadkobierców zmarłego beneficjenta.

Ramy wykonania

W ramach **Priorytetu 5** wskaźnik 5.1 dotyczący liczby organizacji producentów lub stowarzyszeń organizacji producentów objętych wsparciem planów produkcji i wprowadzania do obrotu został osiągnięty w **92%**, poprzez realizację operacji przez 12 organizacji producentów. Pozostałe wskaźniki produktu (5.2 i 5.3) zostały zrealizowane w pełni, podobnie jak wskaźnik finansowy Priorytetu.

Wskaźniki rezultatu

Realizacja programu operacyjnego przypadała na okres wyjątkowo trudnych uwarunkowań gospodarczych. W latach 2015–2025 skumulowany poziom inflacji w Polsce przekroczył 60%, co skutkowało istotnym wzrostem kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, w szczególności kosztów energii, paliw, pracy oraz usług. Dodatkowo, w okresie wdrażania programu sektor rybołówstwa, akwakultury oraz przetwórstwa i obrotu był dotknięty negatywnymi skutkami pandemii COVID-19 oraz konsekwencjami napaści Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które prowadziły do zaburzeń rynkowych, logistycznych i cenowych.

Należy też zwrócić uwagę na trudną sytuację morskich organizacji producentów, którzy musieli się mierzyć z wprowadzonym w 2018 r. zakazem połowu dorsza oraz zmniejszającymi się limitami połowowymi na inne gatunki. Należy też zwrócić uwagę na trudną sytuację morskich organizacji producentów, którzy musieli się mierzyć z wprowadzonym w 2018 r. zakazem połowu dorsza oraz zmniejszającymi się limitami połowowymi na inne gatunki.

W tym kontekście osiągnięte wartości wskaźników należy interpretować nie tylko jako realizację założeń ilościowych programu, lecz także jako miernik rzeczywistego wpływu interwencji na stabilność ekonomiczną i rentowność w ramach organizacji producentów objętych wsparciem.

Analiza stopnia realizacji wskaźników wskazuje, że program operacyjny odegrał znaczącą rolę w poprawie funkcjonowania rynku oraz wzmocnieniu rentowności przedsiębiorstw objętych wsparciem, pomimo wyjątkowo trudnych uwarunkowań makroekonomicznych. Osiągnięte wartości wskaźników, w szczególności dotyczących wolumenu sprzedaży oraz zysku netto, potwierdzają skuteczność interwencji oraz jej pozytywny wpływ na odporność ekonomiczną sektora.

Jednocześnie zidentyfikowane różnice w poziomie realizacji poszczególnych wskaźników wskazują na potrzebę dalszego doskonalenia systemu monitorowania efektów programu, tak aby w przyszłości możliwe było jeszcze pełniejsze i bardziej precyzyjne uchwycenie realnego wpływu wsparcia na sytuację ekonomiczną beneficjentów.

WSKAŹNIK 5.1.A – ZMIANA WARTOŚCI PIERWSZEJ SPRZEDAŻY W ORGANIZACJACH PRODUCENTÓW

Wartość docelowa wskaźnika została określona na poziomie 22 000 tys. euro, natomiast wartość skumulowana osiągnęła 23 003 tys. euro, co oznacza realizację wskaźnika na poziomie ok. 104,6% wartości docelowej.

Osiągnięcie wskaźnika na poziomie nieznacznie przekraczającym wartość docelową, przy jednoczesnym bardzo wysokim stopniu realizacji pozostałych wskaźników, wskazuje na potrzebę ostrożnej interpretacji wyników. W warunkach wysokiej inflacji oraz znaczących wzrostów cen produktów, relatywnie umiarkowany wzrost wartości pierwszej sprzedaży może świadczyć o tym, że wskaźnik ten w ograniczonym stopniu odzwierciedla rzeczywiste zmiany strukturalne zachodzące w sektorze.

WSKAŹNIK 5.1.B – ZMIANA WIELKOŚCI PIERWSZEJ SPRZEDAŻY W ORGANIZACJACH PRODUCENTÓW

Wartość docelowa wskaźnika wynosiła 12 000 ton, natomiast wartość skumulowana osiągnęła 23 987,11 ton, co odpowiada realizacji na poziomie ok. 200% wartości docelowej.

Tak wysoki poziom realizacji wskaźnika świadczy o efektywnym wdrażaniu pomocy dla organizacji producentów oraz potwierdzenie ich odporności na kryzysy zewnętrzne. Pomimo negatywnych skutków pandemii COVID-19, zaburzeń w łańcuchach dostaw oraz

gwałtownego wzrostu kosztów działalności, organizacje producentów nie tylko utrzymały, lecz istotnie zwiększyły skalę pierwszej sprzedaży.

Wzrost wolumenu sprzedaży stanowi istotną przesłankę wskazującą, że wsparcie przyczyniło się do poprawy funkcjonowania rynku, wzmocnienia pozycji rynkowej beneficjentów oraz stworzenia warunków sprzyjających poprawie rentowności działalności, nawet w warunkach zwiększonej presji kosztowej.

WSKAŹNIK 5.2.1 – ZMIANA W ZYSKU NETTO

Wartość docelowa wskaźnika została ustalona na poziomie 1 500 tys. euro, natomiast wartość skumulowana osiągnęła 7 974,692 tys. euro, co oznacza realizację wskaźnika na poziomie ok. 532% wartości docelowej.

Tak znaczące przekroczenie założeń programowych, osiągnięte pomimo pandemii COVID-19 oraz gwałtownego wzrostu cen energii i surowców po 2022 r., jednoznacznie wskazuje na istotny wpływ programu operacyjnego na poprawę rentowności przedsiębiorstw sektora przetwarzania i obrotu. Osiągnięte wyniki potwierdzają, że realizowane inwestycje pozwoliły beneficjentom na zwiększenie efektywności działalności, lepsze dostosowanie się do zmieniających się warunków rynkowych oraz ograniczenie negatywnych skutków pandemii COVID-19 oraz gospodarczymi skutkami wojny na Ukrainie.

PRIORYTET 6 WSPIERANIE WDRAŻANIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI MORSKIEJ

W 2023 został zakończony a następnie rozliczony jedyny realizowany projekt w Priorytecie, którego beneficjentem jest Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa. Przyznane dofinansowanie działaniu 6.1 "Zintegrowany Nadzór Morski" w wysokości 1 127 821 zł (261 717,88 EUR) dotyczyło m.in wzmocnienia zdolności reagowania MSPiR poprzez integrację zbudowanego pilotażowego systemu wykrywania skażeń środowiska morskiego poprzez zakup detektorów skażeń i budowę pilotażowego systemu. Projekt został ostatecznie rozliczony w przekazanym do Komisji Europejskiej wniosku o płatność w czerwcu 2024 roku w wysokości 1 127 821 zł (261 717,88 EUR).

Ramy wykonania

W ramach **Priorytetu 6** osiągnięto cele końcowe zarówno dla wskaźników produktu, jak i wskaźnika finansowego, co potwierdza prawidłową realizację zaplanowanych interwencji.

Wskaźniki rezultatu

DZIAŁANIE 6.1 ZINTEGROWANY NADZÓR MORSKI W zakresie tego działania planowane były projekty mające na celu rozwój współpracy między przedstawicielami nauki,

administracji i organizacjami sektora gospodarki morskiej, jak również opracowanie i wdrożenie rozwiązań służących integracji systemów nadzoru morskiego, w tym projektów testowych. Planowano przygotowanie ekspertyz, opracowań i opinii oraz organizację szkoleń, seminariów, konferencji i wizyt studyjnych w zakresie integracji systemów nadzoru morskiego. Cele pośrednie nie zostały osiągnięte. Działanie nie cieszyło się dużym zainteresowaniem wśród potencjalnych beneficjentów, podpisana została jedna umowa z beneficjentem i tylko jeden projekt ostatecznie uzyskał dofinansowanie, obejmując swym zasięgiem 2205 km².

DZIAŁANIE 6.2 PROPAGOWANIE OCHRONY ŚRODOWISKA MORSKIEGO ORAZ ZRÓWNOWAŻONEJ EKSPLOATACJI ZASOBÓW MORSKICH I PRZYBRZEŻNYCH

Środki w tym działaniu miały zostać wykorzystane na realizację tzw. „działań miękkich”, w tym m.in. na działania informacyjne i promocyjne w zakresie ochrony środowiska; organizację szkoleń, seminariów, wizyt studyjnych, targów, konferencji lub wystaw tematycznych, z zakresu środowiska morskiego; przygotowanie ekspertyz, opracowań i opinii, czy przeprowadzenie monitoringu stanu środowiska morskiego w celu oceny presji związanych z działalnością człowieka na morzu. Jednakże, działanie to wzbudziło bardzo niskie zainteresowanie wśród potencjalnych beneficjentów i żaden z projektów nie uzyskał dofinansowania, a tym samym już cele pośrednie nie zostały osiągnięte. Dlatego instytucja zarządzająca podjęła decyzję o przesunięciu całości alokacji z tego działania oraz jego likwidacji.

DZIAŁANIE 6.3 POPRAWA WIEDZY NA TEMAT STANU ŚRODOWISKA MORSKIEGO

Środki w tym działaniu miały zostać wykorzystane na realizację tzw. „działań miękkich”, w tym m.in. na działania edukacyjne - warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży służące poprawie wiedzy na temat środowiska morskiego; konkursy wiedzy na temat stanu środowiska morskiego w celu podniesienia świadomości społeczeństwa na temat presji związanych z działalnością człowieka na morzu oraz poprawy wiedzy w zakresie skuteczności wprowadzonych rozwiązań ograniczających tę presję. Jednakże, działanie to wzbudziło bardzo niskie zainteresowanie wśród potencjalnych beneficjentów i żaden z projektów nie uzyskał dofinansowania, a tym samym już cele pośrednie nie zostały osiągnięte. Dlatego instytucja zarządzająca podjęła decyzję o przesunięciu całości alokacji z tego działania oraz jego likwidacji.